

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:

Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD, ANUL 55. No. 44.

1940. február 25. vasárnap.

Redactor responsabil:

SZ. JAKAB GÉZA

Proprietar: Societatea Anonimă pt. editura ziarului Arad Közlöny, înreg. în Reg. Publ. Periodice sub No. 10/1-1938. Trib. Arad.

A katolikus magyarság

Országszerte nagy figyelemmel kísérték azokat a tárgyalásokat, amelyek a római katolikus egyház és az állam képviselői között heteken át folytak és, — amint az Aradi Közlöny már részletesen jelentette, — megállapodáshoz is vezettek.

Iskolafenntartó egyházaink között a római katolikus egyház missziója a közéletünkben minden tájékozott ember előtt ismeretes. Szerzetesrendjei a népesség legszélesebb rétegeivel tartják fent a közvetlen érintkezést és csaknem mindegyiknek rendszabályzatában egyformán elsőrendű helyen szerepel századok óta a nép felvilágosításának, vallásérkölcsei nevelésének és korszerű szellemben való oktatásának nagy és nemes programja. Az erdélyi magyarság általános kulturális, vallásérkölcsei és társadalmi jogai megkövetelték, hogy nagymultu katolikus intézményeink betölthessék továbbra is népnevelő és társadalmépítő missziójukat és ebben a tevékenységükben ezeket az intézményeket ne akadályozhassák semmiféle magánambíciókból, vagy téves közkezdeményezésekből kiinduló gáncsok, vagy értéktörő törvények. A római Szentek természetesen magáévá a romániai magyar katolikus közéletnek képviselőit és az újjászülött közszellem lehetővé tette, hogy a kormány is félreháríthassa az eddigi pártpolitikai akadályokat a tárgyalások megkezdése és a megegyezés létrehozása elől.

Az egyezmény, amely az elmúlt nap estején a minisztertanács jóváhagyásával immár létrehozást nyert, legelső sorban is az 1929. évi konkordátum pontjainak végrehajtását illetően tartalmaz megállapodásokat. Elismeri, hogy a római katolikus egyházi intézményeket, szerzetes-rendeket, kongregációkat, — amelyek a kultusz törvény előírásai és a kánonjog előírásai alapján jöttek létre, — megilleti a közjogi jogi-személyiség minősítése az 1924. évi törvény alapján. Ilyenformán az iskolafenntartó egyházak tanintézeteiben működő szerzetes-rendek, tanítványok tagjai, tisztviselőinek nyugdíj- és biztosítási intézményei a törvény védelme alá esnek. A konkordátum ratifikálása idején az országban joggyakorlatilag már létezett szerzetes-rendek és kongregációk tehát 1932. augusztus 3-ától kezdődően közjogi jogszemélyiséggé válnak a megegyezés törvényrendelet-formában történő kiadásának pillanatában. Ennek következménye a megegyezés további része, mely mindazoknak a telekkönyvi bejegyzéseknek kellő kiigazítását írja elő, amelynek ténye nincs összhangban a megállapodás közjogi jogi-személyiség jogosságára való utalásával a magyar katolikus intézmények esetében. Ugyancsak idevonatkozik a megállapodásnak ama része is, amely kellő bizonyító-erőt biztosít tulajdonjogi vitás esetekben annak az egyszerű ténynek, ha az érdekelt egyházi intézmény adatszzerűleg beigazolni tudja tulajdonjogának létét negyven évvel visszamenőleg. Biztosítja a megegyezés a tulajdonjog sérthetlenségét a kultusz törvény tizenegyedik szakaszának értelmében mindazon egyházi javakkal kapcsolatban is, amelyek 1932. április 12-én az Egyház érdekeit intézményének birtokában voltak, tehát akkor, amikor a konkordátum kihirdetését nyert az ország területén: külön intézkedik a római katolikus iskolákat fenntartó egyházi intézmények vagyoni jogi védelmét illetően, amennyiben akár egyházközség, akár kongregáció volna ez az iskolafenntartó egyházi intézmény; külön ejt ismerést nyer tulajdonjoga tanintézet ingatlanával, felszerelésével kapcsolatosan abban a pillanatban, amidőn az idevonatkozó új rendelkezés törvény megjelenik.

Az új megegyezésnek ezek a vagyoni jogi kezelei csupán azt a vezérelvet fejezik ki, amelyet a tárgyalások közös belátással kialakítottak és a kormánynak elfogadására ajánlottak. Tették

Elérték Viipuri kapuit a szovjet tank-csapatok

Három finn védelmi vonal húzódik a város mögött, melynek eleste órák kérdése csupán — Nem készül sehonnán támadás a szovjet-török határon

Váratlanul összehívták a svéd parlamentet

Róma. A Giornale d'Italia külön tudósítója a következő nagy feltűnést keltő távirati jelentést küldte lapjának: Szombaton hajnalban egy szovjet orosz harcikos alakulat heves tüzérési fedezet alatt elérte Viipuri kapuit. A harcikos alakulat a finn ellentámadás következtében kénytelen volt visszavonulni és az eltörpös orosz támadókat a finn járőrök egyenként összefogdosták. Viipuri környékén az elképzelhető leghevesebb harcok dúlnak. Viipurit 100-000 emberből álló hat szovjet hadosztály szorongatja, a város eleste órák kérdése. Viipuri elestével azonban a finn védelmi vonal még egyáltalán nem omlott össze, mert a város mögött újabb vonal húzódik. Taipale mögött a finnek visszavertek egy szovjet támadást. Bár az oroszok itt is híhetetlen erővel támadnak és egy hétkilométeres szakaszon 40.000 embert dobtak harcba.

47 szovjet bomba hullott a svéd Payala városára

Stockholm. A hatóságok megállapítása szerint Payala városra szerdán 47 robbanó bombát és több mint száz gyújtóbombát dobtak le.

A svéd „Riksdag”-ot vasárnapra váratlanul összehívták. A svéd országgyűlés eme váratlan összehívása igen nagy feltűnést keltett. Politikai körök úgy tudják, hogy az ülésen Payalanak a szovjet repülőik által történt bombázásával kívánnak foglalkozni.

Sem a szovjet, sem a török nem támad!

Moszkva. A Pravda szombati száma foglalkozik a külföldi sajtónak ama híreivel, hogy

Több, mint három hete tart már a kareliai szovjettámadás

Moszkva. (Rador.) A leningrádi katonai körzet vezérkara a következő harctéri jelentést adta ki:

— Tegnap nem történt semmi említésre méltó esemény. A kareliai félszigeten a heves hóviharak akadályozták a hadműveleteket. A szovjet csapatok 12 ellenséges támpontot foglaltak el, köztük négy tüzérsgel ellátott betonerődítményt. A szovjet léghaderő tevékenysége a rossz látási viszonyok miatt csak felderítő repülésekre korlátozódott.

A Ladoga-tótól északra egy gyors szovjetkülönítmény Szortavalla irányában támadott, de kísérlete kudarcba fulladt. A finnek 300 foglyot ejtettek és 25 gépfegyvert zsákmá-

Szovjetország a Közelkeleten támadást szándékozna intézni. E hírekre vonatkozólag kijelentik Moszkvában, hogy szovjet oldalon semmiféle támadásra nem készülnek a Kaukázusban. Anglia és Franciaország azonban Kars és Adagán környékén erődöket épített. A lap azt is felemlíti, hogy a Közelkeleten jelentős angol és francia csapatösszevonások történtek és Szíriában Weygand francia tábornok parancsnoksága alatt hatalmas hadsereg állomásozik, míg az angol csapatok élén Wawel tábornok áll.

A török kormány cáfolja azt a Moszkvában terjesztett hírt, amely szerint 500.000 embert mozgósítottak volna Törökország területén.

voltak ellentétben a külföldön elterjedt hírekkel. A kareliai félszigeten most már 23 nap óta állandóan tart a szovjet csapatok offenzívája. Feltűnő a szovjet csapatok nagy löszerpazarlása.

A finn hadvezetőség egyébként közli, hogy az oroszok tovább folytatták támadásait a kareliai félszigeten, de mindenütt nagy veszteséggel visszaverték őket. A Muola-tó előtt lefolyt két támadás során egy szovjet zászlóalj teljesen megsemmisült. Ezek megkísérelték, hogy a jégen keljenek át, de az ágyuk tüzeiben összeomlott a támadás és 800 halott, 400 fogoly, gazdag hadizsákmány, valamint sok gépfegyver hátrahagyásával vissz-

ezt külön-külön, tehát az Egyház és az állam szempontjaiból egyformán és mégis, végeredményképpen egybehangzó szövegezésben. Hiszen egyiküknek szempontjai sem ellentétesek egymással, — viszont — rengeteg, jóval ajánosabb érdekszpontból fakadó huzavonának és méltatlan meghurcolásnak veszik a jövőben ejét. Számos pör válik tárgyatlanná és még jobb munkaenergiát sikerül a pereskedéseknél, vitáknál és ádátlan érveléseknél jóval hasznosabb, áldásosabb és kívánatosabb célokra fordítani. Elkúnnek végérvényesen közéletünkben remélhetőleg azok az ambíciók, amelyek éppen egy Egyház rovására próbálták

maguknak politikai tőkét kovácsolni: papjaink megnyugvással folytathatják nemzetnevelő leiki és közoktatási tevékenységüket, iskoláink nyugodtabban láthatják el feladataikat az új nemzedékek életre-készítése után és iskolafenntartó egyházi intézményeink is tulajdonképpen rendelkezésükre összpontosíthatják végre a rendelkezésükre álló erkölcsi, kulturális és anyagi erőket.

Mindez természetesen akkor következik be, ha első törvényes rendelkezések kiadásra és végrehajtásra kerülnek, a maguk végleges megfogalmazott formájában. Remélhető, hogy ez az idő már nem késhe soká.

Perlodont

FEHÉRITI A FOCÁKAT ÉS ILLATOSITJA A SZÁJÁT

szavonultak. A Ladoga-tótól északra a finnek több ellenséges állást foglaltak el és itt 12 ágyut, 50 gépfegyvert, valamint 10 tábori konyhát találtak. A kuhmoi szakaszon több szovjetkülönítményt szétszórta és megsemmisített.

Tallinba érkezett hírek szerint Vorosilov hadügyi népbiztos tegnap ismét a kareliai félszigeten folyó hadműveletek színhelyére érkezett. Beavatott helyen úgy tudják, hogy Stalin elhagyta Moszkvát és Leningrádba utazott, hogy résztvegyen az ottani katonai körzet jubiláris ünnepségén.

A svéd lapok jelentése szerint Vorosilov a szovjethaderő főparancsnoka nem tudta beváltani azon ígéretét, amely szerint a vörös hadsereg fennállásának évfordulója alkalmával az orosz csapatok bevonulnak Viipuriba. A finn csapatok rendíthetetlenül tartják állásaikat a Ladoga-tónál. A Suvanto-tó jegén két szovjethadosztály kísérte meg az átke-

tártól. A jelentés hozzáteszi, hogy egyetlen szovjetrepülőgép sem kelt át a svéd határon és Payalát nem bombázták. Hasonlóképpen cáfolják egy francia hírszolgálati ügynökségnek azt a jelentését, amely arról számolt be, hogy a szovjetkormány Litvániától, Esztországtól és Lettországtól újabb katonai bázisokat kért volna. Ez a hír is nélkülöző minden alapot.

A stockholmi Aftenbladet moszkvai tudósítója jelenti, hogy Kuznetsov tengerészeti népbiztos repülőgépen Murmanskba utazott. A Jegestengeri vörös flotta akcióra készül. Moszkvában nagy nyugtalanságot keltett a britt hadihajók váratlan megjelenése a petsamoji kikötő közelében, bár nem hiszik, hogy ezek a hadihajók fellépnek a szovjet egységek ellen. Moszkvai vélemény szerint a britt hadihajók célja meggátolni a német-orosz kereskedelmet Murmanskon keresztül.

A Havas-ügynökség jelentése szerint Moszkvában mit sem tudnak arról, hogy a

Harisnyát, kezyút, kötött-szövött árut, selyem kombinét és reformot legelőcsöbbon **Bogyó** nál vásárol Str. Pmlnescu 1.

lést, de a finnek visszaverték a támadókat. A kareliai földszoroson sokkal erősebb a finnek ellenállása a most elfoglalt új állásokban. Ezeket az új állásokat szinte bevehetetlenné teszi az a körülmény is, hogy a tavaszi olvadáskor az állások előtti terület valóságos beltengerré változik. Viipuri elvesztette minden katonai és politikai jelentőségét és feladása még erősebbé tenné a finnek helyzetét.

Szovjet-cáfolatok

Moszkva. (Rador.) A Tass-ügynökség jelentése közli, amely szerint érélvesen megcáfolják egy angol hírszolgálati ügynökségnek azt az állítását, hogy szovjetrepülőgépek bombázták volna a svédországi Payalát, amely több kilométernyi távolságban van a finn ha-

murmanski orosz hadiflotta mozgósítása megtörtént volna, miként azt egy svéd lap jelentette. Azt is cáfolják, hogy Kuznetsov admirális Murmanskba repült volna. Azt hiszik, hogy ezek a hírek alaptalanok.

Nemzetközi bíróság elé terjesztik az „Altmark” ügyét...?

Oslo. (Rador.) A norvég távirati iroda jelentése szerint a norvég kormány javasolni fogja az angol kormánynak, hogy az Altmark ügyét terjesszék a hágai nemzetközi bíróság elé. Ez természetesen csak abban az esetben történne meg, ha a két kormány között jelenleg folyó tárgyalások nem járnának eredménnyel.

Angol-amerikai diplomáciai konfliktus az amerikai légiposta-küldemények átvizsgálása miatt

Washington. (Rador.) A külügyminisztérium hivatalos közleményt adott ki az American Clipper-járat postai és csomagszállító repülőgépének a Bermuda-szigeten történt átvizsgálásáról. A légitársaság elnöke a miniszteriumba intézett leveléből kitűnik, hogy az angol ellenőrző bizottság sem erőszakot, sem pedig fenyegetést nem alkalmazott abból a célból, hogy a csomagokat és az iratokat megkaphassa. A Havas-ügynökség megállapítja, hogy a csomagok átvizsgálása alkalmával 2 millió 250 ezer dollár értékű értékpapírt és 200 ezer dollárt találtak, amit Németországba akartak juttatni. Az angol ellenőrző bizottság természetesen ezeket az értékeket elkobozta.

Ismeretlen repülőgép támadása egy belga halászhajó ellen

Ostende. (Rador.) A Heistois belga halászhajót tegnap gépfegyvertűzzel támadta meg egy ismeretlen repülőgép Zeebrüggetől 60 mérföldnyire északra. A hajó kapitánya elmondotta, hogy a belga lobogó kitűnően látható volt. A támadásnak áldozatai nincsenek.

Ley dr. beszéde

Berlinből jelentik: Ley dr. a német Munkafront elnöke külföldi újságírók előtt mondott nyilatkozatában rámutatott azokra a nagyjelentőségű szociális megvalósításokra, amelyeket Németország az utóbbi időkben elért. Kijelentette még, hogy ez csak a kezdete annak, amit a jövőre nézve terveznek.

Németország létérdekéért folyó harc a mi győzelmiükkel fog végződni — folytatta Ley dr. — nagy energiával látunk neki a társadalmi kérdések megoldásának. Németország számára a háború nem egyéb egy akadáltnál, amelyen túl kell jutnia, hogy kedvező társadalmi állapotokat teremtsen. Ezt a háborút a kapitalista támadások jellemzik, amelyek a német munka és német szocializmus ellen küzdenek. A Harmadik Birodalom egysége és egyöntetű és teljes mértékben feleltető ellenfeleinek. Feleltette még az agkori

biztosítást és szólt több más szociális uilitásról is. Beszédét a következő szavakkal fejezte be:

— A német győzelem nem külső győzelem lesz, hanem belső siker, mert a háború befe-

Az Angliában rekedt németek sorsa

London. (Rador.) A belügyminisztérium elhatározta, hogy 6000 Angliában tartózkodó német állampolgár, akiknek eddig korlátlan

Angol-német tengeri ütközetet jósolnak a murmanszki kikötő előtt

Róma. Az olasz lapok bergeni jelentései közlik, hogy a murmanszki kikötőben több német hadihajó is állomásozik. Ugyancsak több német hadihajó van a Lüohamar nevű kikötőben. A murmanszki kikötőből a német hadihajók a nagy jégtorlaszok miatt nem tudnak kijutni, de a másik kikötő jégmentes és a német flotta itt tartózkodó egységek szabadon mozoghatnak. Ezért valószínűnek tartják,

jeztével meg lehet majd valósítani a tervbe vett nagyvárnyu szociális munkát. (Rador.)

Wohltat cikke

Wohltat német államtanácsos, akit a nemzetközi közvélemény gazdasági tárgyalásai révén ismer, a berlini kereskedelmi és iparkamara közgazdasági szemléjében cikket írt, amelyben rámutat arra, hogy a háborúban Anglia a német közgazdaság megsemmisítését tűzte ki célul. Nagybrittania azt akarja, hogy az északi és délkelet-európai semleges államokat belesodorja a háborúba. Angliának az az elhatározott szándéka, hogy ezeket az államokat kivonja a német közgazdasági rendszerből, még pedig azért, hogy így ártson a német külkereskedelemnek. Wohltat azzal fejezi be cikkét, hogy a semleges államok függetlensége Németországnak és ezeknek az államoknak minél szorosabb gazdasági kapcsolataitól függ. (Rador.)

Brit légitámadás Prága fölött

London. (Rador.) A légügyi minisztérium jelent: Egy brit légitámadás a szombatira virradó éjszaka eredményes felderítő repülést hajtott végre Prága fölött.

Elhalasztották a skandináv államok tanácskozásait

Kopenhága. A dán, svéd és norvég külügyminiszterek érkezése szombaton kezdődött és vasárnap estig, illetve hétfő reggelig tart. Az előre megállapított tervnek szerint az első tanácskozást szombaton reggel 9 órakor kellett volna megtartani, de ezt elhalasztották, mivel Günther svéd külügyminiszter a déli órákig még nem érkezett meg Kopenhágába. A Politiken című lap szerint a svéd külügyminiszter azért késte le utazását, mivel a Pavala elleni renitétámadás ügyében kellett intézkedéseket tennie.

A nyugati front-jelentések

Páris. A francia nagyvezérkar hivatalos jelentése szerint a nyugati arcvonalon nem volt semmi jelenteni való.

Berlin. A nagyvezérkar hivatalos jelentése így hangzik: A nyugati arcvonalon a pénetek nyugodtan telt el. Több francia repülőgép akart áthaladni a határvonalak felett, de a német vadászpilóták és légharóók visszavetésre kényszerítették őket. Német repülőgépek felderítést végeztek Franciaország felett és bár több helyen találtak erős ellenállásra, mégis végrehajtották feladatukat és veszteség nélkül tértek vissza kiindulási terükre.

Orosz gőzöst tartóztatott főt egy angol hajó

Tokióból jelentik: az Asaki Simbum című lap honkongi híradás nyomán arról számolt be, hogy egy angol hajó néhány nappal ezelőtt elfogta a „Belenga” nevű orosz gőzöst, amely Manilából Vladivosztokba 1000 tonna vasércet szállított. Azt hiszik, hogy a szállítmány eredeti megrendelője Németország. Az orosz hatóságok kérték a zár alá helyezett hajó szabadonbocsátását. A lap ezt az incidenst határozottabban élű szovjetellenes angol politikának tekinti. (Rador.)

mozgási szabadságuk volt. Jelentkezni tartoznak a speciális bíróságnál, hogy helyzetüket esetenként megvizsgálják.

Angol repülő kényszerleszállása Belgiumban

Brüsszelből jelentik: A szombatra hajó éjjel egy angol repülőgép Lunsee Sauveniere belgiumi helység mellett kényszerleszállást végzett. A gép személyzetét internálták. (Rador.)

Mit tartalmaz a megállapodás az állam és a római katolikus egyház képviselői között?

Az Aradi Közlöny nyilvánosságra hozza a megállapodás folytán elkészült törvénytervezet szakaszait

Intézkedések a római katolikus szerzetesrendek további működésének zavartalanúsága és vagyonuk védelme érdekében

Az elmúlt éjszaka Bucurestiből érkezett jelentésünk alapján beszámolt az ARADI KÖZLÖNY arról, hogy a péntek esti minisztertanácson a kormány tagjai meghallgatták dr. Silviu DRAGOMIR kisebbségi miniszter jelentését a román állam és a római katolikus egyház szervezetei között fennálló anyagi természetű függő ügyek megoldására vonatkozó tárgyalásokról és tudomásul vette azon javaslatokat, amelyeket a román kormány és a római katolikus egyház képviselőiből álló vegyesbizottság megoldásképpen terjesztett elő.

A katolikus egyház függő ügyeinek rendezésére kijelölt vegyes bizottság tagjai a következők

volnak: Lucian BORCEA, a sibiu ügyvédkamara dékánja és Ioan GAROIU, a brasovi ügyvédkamara dékánja és az ügyvédek legfelsőbb tanácsának tagja, akik a kisebbségügyi minisztérium kiküldöttjei voltak. A római katolikus egyház képviselőiben a vegyesbizottság tagja volt:

DURKOVICS Antal dr. bucaresti-i érseki helynök és GYÁRFÁS Elemér dr. szenátor, a Római Katolikus Egyházmegyei Tanács világi elnöke.

A négy tagból álló vegyesbizottság tagjai 1939. október 7-én kezdték meg nagyjelentőségű tanácskozásukat, amelyeket többszöri félbeszakítás után 1940. február 18-án fejeztek be.

Az öt alap-kérdés

A megbeszélések során többek között a következő kérdéseket vitatták meg:

1. Az iskola-perек ügye. Ismeretes, hogy a katolikus egyház és az állam között több per van folyamatban. A perek tárgya elvett iskolaépületek, megvonott nyilvánossági jogok stb. A tárgyalások során megvitatták ezeknek a kérdéseknek békés rendezését.

2. A volt Status, azaz a Római Katolikus Egyházmegyei Tanács helyzete.

3. Függőben lévő kisajátítási kérdések rendezése.

4. Az államhatalom intézményei által használt, de katolikus birtokban lévő épületek ügyének rendezése.

5. Az államsegély ügye.

6. Az erdélyi római katolikus szerzetesrendek jogi személyiségének kérdése.

Köztudomású, hogy e kérdés körül a legsúlyosabb elvi viták folytak és a szerzetes rendek több támadás középpontjában állottak. Dr. Onisifor Ghibu cluj-i egyetemi tanár éveken keresztül követelte a román államhatalom számára a magyar katolikus szerzetesrendek vagyonát. Ezt az az indokolással tette, hogy a szerzetesrendek nem rendelkeznek jogi személyiséggel, így tehát vagyonuk sem lehet. A kérdést a román állam és a Szentszék között 1929-ben megkötött konkordátum rendezte ugyan, de nem elég kielégítő módon. A konkordátum 17-ik szakaszának a második cikkelye foglalkozott ezzel a kérdéssel és a következőket szegte le:

„A szerzetesrendeknek és kongregációknak, mint ilyeneknek az állam elismeri a jogi személyiségét, ha az érvényben lévő törvények feltételeinek megfelelnek.”

A konkordátum megjelent a Monitorul Oficialban, érvénybe is lépett, de a szerzetesrendek jogi helyzete sok szempontból rendezetlen maradt. Ghibu Onisifor dr. cluj-i egyetemi tanár to-

vább folytatta támadásait és nem szüntette be egyéni álláspontjának hirtetését. Sok vitára adott alkalmat a konkordátum fentidézett pontjának azon része is, amelynek értelmében a jogi személyiség elismerése az érvényben lévő törvények tiszteletben tartásától függött. A kérdés nyitott maradt, mert ezeket a kérdéseket csak most a bucaresti-i tárgyalások alkalmával tisztázták.

A tájékoztató záro-megállapodás

A négyes-bizottságon kívül a tárgyalásokon résztvettek még Titus Dragos, a nemzetnevelésügyi minisztérium jogügyi osztályának igazgatója, Slave Avramescu, a közegészségügyi minisztérium kiküldöttje, N. Russo-Krutzescu, a szépművészeti minisztérium kiküldöttje, C. Balacescu, a földművelésügyi minisztérium kiküldöttje, a vitás kérdésekben érdekelt minisztériumok képviselőit, valamint dr. Kovács Károly népközösségi országgyűlési képviselő, ügyvéd, számos római katolikus parochia képviselőit és végül Corneliu Rudescu, a kisebbségügyi minisztérium jogi tanácsának bizottsági referense.

Az a vegyes-bizottság, amely a tárgyalásokat lefolytatta

záro-megállapodást (inchiere) tinala) írt alá.

A megállapodás föléli teljes egészében a tárgyalások anyagát, valamint a bizottság által előterjesztésre kerülő javaslatokat és feltünteti azt is, hogy a bizottság tagjai mely kérdésekben nem tudtak egységes véleményre jutni. Ezek ügyében külön-külön ismerteti a bizottság tagjainak álláspontját. Az említett megállapodást a római katolikus egyház képviselői: Durkovics Antal dr. és Gyárfás Elemér dr.

azzal a feltétellel írták alá, hogy arra vonatkozóan megegyezés jön létre a Szentszék és a román kormány között.

A gyakorlati keresztülvitelt célzó, első rendelet-törvénytervezet

Ezzel egyidejűleg egy rendelet-törvénytervezet szövegét is elkészítették, amely az említett vegyes bizottság által aláírt záro-megállapodás, illetve az abban foglalt javaslatok

gyakorlati keresztülvitelt célozza az állam és a katolikus egyház intézményei között fennálló függő ügyek rendezése érdekében.

Ez a törvénytervezet részben a bizottság által egységesen elfogadott, részben pedig csak a katolikus egyház képviselői által előterjesztett, de feltétlenül szükségesnek vélt javaslatokat foglalja magában és fontosabb részei a következők:

— Ratiifikálják azt az egyezményt, amely a Szentszék és a román kormány között 1932. május 30-án jött létre, a konkordátum IX. szakaszának értelmezésére vonatkozólag. Ez az egyezmény egyébként a Monitorul Oficial 1932. augusztus 3-iki számában jelent meg. Ennek a ratiifikálásnak megfelelően: a) Elismerik a fenti egyezmény V. szakaszában felsorolt

nyolc egyházi alap közjogi jogi-személyiségét.

Ezek az alapok a következők: vallási, tanulmányi, ösztöndíj, elemi-iskola, a Theresianum

árvház, a tisztviselők nyugdíj, valamint a tanárok nyugdíjalapjai és a biztosítási alap. Ami a fenti szövegben szereplő „közjogi jogi-személyiség” kifejezést illeti, ez csak a katolikus egyház képviselőinek kívánsága, míg a bizottság másik két tagja az egyszerű magánjogi jogi-személyiség elismerése mellett foglalt állást. A bizottság tagjai azonban egységesen hozzájárultak ahhoz, hogy ezeket az alapokat

közhasznú erkölcsi személyeknek ismerik el és a jogi-személyiségekről szóló 1924. évi törvénynek vessék alá. b) Az igazságügyminisztérium a gyulafehérvári egyházi tanács 1933. április 7-én előterjesztett kérelme alapján utasítja a telekkönyvi hatóságokat a szóbanlévő javak esetében

a megfelelő telekkönyvi kiigazításra.

a Szentszék és a román állam között létrejött fentemlített egyezmény VIII. szakasza értelmében, c) A folyamatban lévő pereket lezárják, illetve a fenti elvek figyelembevételével intézik el.

A törvénytervezet második szakasza értelmében

elismerik azon szerzetesrendek és vallási kongregációk közjogi jogi-személyiségét, melyek a konkordátum ratiifikálásakor már léteztek,

azzal a feltétellel, hogy a kánonjog szabályainak megfelelően alakultak meg és eleget tesznek a vallástörvény követelményeinek. (36. szakasz.) A tervezetnek ennél a szakaszánál is a közjogi jogi-személyiség megadása a katolikus egyház képviselőinek véleményét képezi, míg az állam képviselői az egyszerű magánjogi személyiség elismerését javasolják. Az állam képviselői azt a szövegezést javasolták, hogy a szerzetesrendek „a törvény követelményeinek megfeleljenek”, míg az egyház képviselői azt a szöveget terjesztették elő, hogy „a kultusztörvény követelményeinek feleljenek meg.” (Mindezen feltételek ellenőrzése után a vallásügyi minisztérium külön könyvbe vezeti be a szerzetesrendeket és vallásos kongregációkat, mint, amelyek közjogi jogi-személyiséggel rendelkeznek.) Ebben az esetben is véleménykülönbség merült fel akörül, hogy használják-e a „közjogi” kifejezést vagy sem. Ugyancsak ez a szakasz foglalja magában azt az intézkedést, hogy a kultusztörvény 11. szakasza értelmében,

az állam az igy igazolt szerzetesrendeknek és vallásos kongregációknak biztosítja a tulajdonjogát mindazon javak fölött, amelyek a kultusztörvény kihirdetésekor (1932. április 12-én) birtokukban voltak.

A folyamatban lévő pereket ezen elvek alapján intézik el.

A törvénytervezet 3. szakasza a kultusztörvény 39. szakaszának következő módon történő kiegészítéséről intézkedik:

— Az érdekelt felek közül bármelyiknek jogában áll a vallásügyi minisztériumtól a birtokolt javak tulajdonának igazolását kérni.

Erről az eljárásról egyébként a kultusztörvény 39. szakasza is intézkedik. Ennek az igazolási eljárásnak keresztülvitelénél a bírói hatóság szem előtt kell tartsa a vagyoni jogi kapcsolatok tisztázásánál a kánoni látogatások jegyzőkönyveit, valamint bármilyen más írott bizonyítékot. Iratok hiányán, bizonyítók erejének veendő, ellenkező bizonyítékig az a tény, hogy

az érdekelt a kérdéses javakat 40 éven át nyilvánosan, zavartalanul birtokolták.

Mindaddig, amíg a javak tulajdonának igazolása meg nem történt, az egyházi intézmények továbbra is mindazon javak birtokában maradnak, amelyek a konkordátum ratiifikálásakor már birtokukban voltak. Az ezen javakra vonatkozó perek, valamint végrehajtások felfüggesztetnek mindaddig, amíg a fenti igazolási eljárás befejezést nem nyer.

A negyedik szakasz a következőképpen intézkedik: Azon ingatlanjavak, amelyek az erdélyi, bánáti, körös-völgyi és máramarosi parochiák, mint felekezeti iskolákat fenntartó intézmények tulajdonát képezték, függetlenül attól, hogy a telekkönyvben a felekezeti iskola, a tanító, az iskolaszék, stb. néven szerepel, de amelyek egyházi jellege a telekkönyvből kitünik, vagy pedig bármely más okmánnal bizonyítható,

változatlanul azon parochia tulajdonában maradnak, amely a felekezeti iskolát fenntartotta, vagy fenntartja.

A törvénytervezet befejező három szakaszát tehát az 5. 6. és 7. szakaszt a katolikus egyház képviselői terjesztették elő.

Ezekkel kapcsolatban a bizottság nem tett egyöntetű javaslatot,

mert nem tudott megegyezni arra vonatkozóan, hogy ezek a kérdések hatáskörébe tartoznak-e, vagy sem. Mindenesetre a bizottság tagjai annak a véleményüknek adtak kifejezést a törvénytervezethez fűzött jegyzetükben, hogy „egész sereg per folyik majd tovább is, ha ezeket az elveket nem tisztázzák és nem szögezik le pontosan.” A szóban lévő utolsó három sza-

URANIA mindig az élen.
Telefon: 1232.
Lehet, hogy Ön sok szép filmet látott, de ezt teljes joggal csak akkor állíthatja, ha megnézte a

A felejthetetlen asszony
c. világlágert

Egy csodálatos szerelem története a világháború és az élet ezernyi akadályain keresztül.

Fernand Gravey (A Nagy kerítő hóse)

és **Micheline Presle**.
Új aktuális háborús világhírű.
Előadások: 11.30, 3, 5, 7.15 és 9.15 órákor.

FEJFAJÁS
HÜLÉS • GRIPPA

ANTI-
NEURALGIC

JAWOL

kasz egyébként a következőket tartalmazza:

— A püspök képviseli a bíróság előtt, a konkordátum 8, 9 és 14. szakaszai alapján mindazon katolikus szervezeteket, intézményeket, alapítványokat, alapokat és azon összes ingatlan és ingó javakat, amelyek egyházmegyéje területéhez tartoznak és amelyeknek nincs az állam által elismert külön jogszemélyiségük.

— Az iskolai épületek azon bérlet szerződésével, amelyeket a különböző katolikus szervezetek annak idején a magyar állammal kötöttek, felbontottnak tekintendők és a vonatkozó ingatlanok legkésőbb az 1939-40. iskolai év végéig visszaadandók a katolikus egyházi intézményeknek.

— Tekintettel arra, hogy egyedül a felekezeti iskola fenntartója illetékes az iskola előadási, tehát tananyelvek megállapítására, másrészt pedig, mert a konkordátum 20. szakasza biztosítja a hittannak a gyermekek anyanyelvén való előadását, az ekörül felmerülhető viták és perek ezeknek az elveknek szellemében intézendők el.

Eddig tart a rendelettervezet tervezet szövege. A közeljövőben kerül nyilvánosságra, hogy ebből a szövegből, amelyet a vegyes-bizottság terjesztett a kisebbségi miniszter elé, a kormány mennyit és milyen formában tett magáévá. Anyagi azonban már most is biztosra vehető, hogy az a rendelettervezet, amelyet majd a kormány elkészít,

nagyjában ebben a szellemben és ezeknek a megoldási javaslatoknak figyelembevételével kerül megszövegezésre, annál is inkább, mert hiszen — mint a legutóbb kiadott hivatalos közlemény is jelentette, — amelyet az Aradi Közlöny legutóbbi számában az egész ország sajtójában legelőször hoztunk nyilvánosságra, — a kormány tudomásul vette Silvij Dragomir dr. kisebbségi miniszter jelentését a vegyes-bizottság záró-határozatáról.

A fent ismertetett törvénytervezet pedig éppen ennek a határozatnak gyakorlati alkalmazását célozza.

„A jövő háborúja, az erődök elleni háboru”

írja Jókai Mór, aki megálmodta a Maginot-vonalat,
a tankot és a légi bombát

Érdekes ma elolvasni Jókai Mór papírra vetett csodálatos vízióját: „A jövő század regényét.” Az oroszok 70 tonnás tankjának ötlete bizony nem az orosz generálisok agyában született meg, de Jókai víziójában, már ötven évvel ezelőtt, a 90-es évek elején, amikor a könyvét írta. A magyar hadsereg fegyverkezik — írja Jókai — az orosz köztársaság támadása ellen. Jókai előre látta a cári Oroszország bukását és a „köztársaság” imperialista politikáját. A magyar vezérkarban — írja a nagy mesemondó, — fölvetődött annak a gondolat, hogy „legalább száz, vasból öntött, mozgó váracst” kell építeni.

Mi az a mozgó „váracst”, mi más, mint a tank, a vasból öntött mozgó erőd. Amikor „A jövő század regényében” lapozgatunk, egyremásra találkozunk a mai kor hadászati szenzációjának leírásával. Szinte megdöbbenő, amikor Jókai leírja a „ballon-zár”-t, amit csak most valósítottak meg az angolok. Jókai tovább megy s az „ezerméteres kötelekben tartott s egymással összeköttetésben levő ballonok százai” az ellenség fölé repülnek és

„a bennük levő tüzekek robbanó bombákat szórnak az ellenséges városokra.”

Tehát nemcsak a ballon-zárt álmodja meg, de a légi bombát is és a városok elleni légi támadást. Tatrangi Dávid, a regény hőse, a világ első hadirepülője, aki apjával együtt az első „propelleres” repülőgépet, konstruálja meg. Az „aerodromon”, — így nevezik az aeroplánt, — golyvából üveganyagból készül és így kiterjesztett szárnya sashoz hasonlít, Tatrangi Dávid felajánlja találmányát a magyar hadvezérnek, aki elutasítja s csak az oroszokkal

való háboruban jön rá tévedésére, amikor Tatrangi Dávid váratlanul

megjelenik gépével a harctér fölött és „irtózatossá ható villamos szikrákat bocsát ki az oroszokra.”

Íme, az elektromos szikra, a német légihad-erő állítólagos hadititka, amelyet lengyel pilóták szerint a német-lengyel háborúban próbáltak ki, — mint olvashattuk.

Jókai óriási fantáziája megvalósítja a Maginot vonalat is, csak éppen nem a francia hárt védi, hanem az orosz és a neve „Samarai erőd-vonal.” Ez végig vonul az orosz határon. Ezzel szemben Krakótól Csernovitzig az ellenerőd-vonalat, amely a Mannerheim-vonalra emlékeztet. Három erődvonalból áll,

„Előretolt számos kisebb váracst”-ból, a mely után az erősebben megépített második vonal és a harmadik következik, a Montalambert-téle emeletes kazamatá rendszer szerint építve.”

Az első vonal előtt „földalatti tüzaknak, megtöltve rengeteg robbanóanyaggal, amelyek mind villamos vezetékekkel vannak ellátva. Ezek a villanvezetékek a parancsnok szobájában futnak össze. A parancsnok egy

zongora-alaku billentyű szerkezeténél ül és ahol az ellenség megjelenik, ott robban a tüzakna a billentyű lenyomása következtében.” Ezeket az erődvonalakat 25 évig folyton ássák, építik és javítgatják...

Megírja, hogy

a jövő háborúja főleg várharc lesz, erődök elleni háboru.

Nem is az 1914-es világháborút, de a mai álmodja meg, amelyet valóban a várostromok háborújának lehet nevezni.

Jókai ír a „halkenver”-ről, amit a porrá-őrölt szárított halak lisztjéből készítenek a katonáknak. De hiszen ez is a mai háboru leírásához tartozik.

A regény kissé anakronisztikus, mert nem 1940, hanem 1952. történetével foglalkozik.

Megbocsátható a nagy költőnek ez a védelem, ha a háboru nem tart 1952-ig, hanem még az idén véget ér. Amikor a könyvet most ismét elolvastuk, önkéntelenül is fölmerült bennünk az a gondolat, hogy vajon nem valószínű merítették az ötleteket azok, akik a jelenlegi háboru iránvitásában részt vesznek? (m.)

UJ KÖNYVEK

— Ady Endre összegyűjtött novellái. A könyvpiac legnagyobb szenzációja Ady Endre összegyűjtött novelláinak megjelenése. A nagy költőnél nemcsak a pusztán teljesség szempontja és az irodalmi kezelet tette szükségessé, hogy ebbeli munkásságát is magunk előtt lássuk. Eddigi novelláskönyvei elbeszélő munkásságának csak egy kis töredékét foglalták magukba. Ady novellái semmi fajta más novellák mellé nem sorozhatók. Valahogyan ugyanazt a sajátos eredetiséget képviselik más rokonfajú írásokkal szemben, mint az Ady-versek más költők verseivel összehasonlítva. Az impozáns kötetet maradandó érték került az olvasó asztalára. Ady Endre összegyűjtött novellái az Athenaeum kiadásában jelent meg. A hatalmas kötet 520 oldal, egészvászonkötésben 251.— lejt (könyvnapra 158.— lejt). A júniusi könyvnapra jelent meg és Romániába július közepe táján érkezik. Az Athenaeum többi könyvnapra: Móricz Zsigmond: Életem regénye 400 oldal 178.— lejt (könyvnapra 135.— lejt). Kodolányi József, az ács, vászonkötésben 178.— lejt (könyvnapra 145.— lejt). A könyvnapra Karinty: Igy irtok ti, 380 oldal, 158.— lejt (könyvnapra 79.— lejt) és Hunyady Sándor: Jancsi és Juliska 119.— lejt (könyvnapra 59.— lejt), már beérkezett és kapható minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál, Kolozsvár.

— H. W. Katz: „Kivándorlók”. Ezt a regényt a Heinrich Heine irodalmi nagydíjjal tüntették ki a ritkán találkozott így az olvasóközönség izlése a bírálotti zottság véleményével. Egy kis szürke zsidócsalád édes bus élete bontakozik ki előttünk a közelmult ködfátyolából. Nagy szenvedések és apró örömeik kergetik egymást, hátszolt életük nem ismer megállást. Kéret felől Nyugatra visz boros vándorutjuk és vezérő csilagként lebeg előttük Amerika, a szabadság hazája, a békés munka és boldog otthon álma. Lyon Peuchtwanger így ír a „Kivándorlók”-ról: „H. W. Katz a költő szemével látja a dolgokat, az élet — minden azomorsága ellenére — tarka mesévé változik nála. Ha ez a történet az olvasót meghajtja és megindítja, annak oka egyszerű: új hangon szólal meg. És ezt a zenét nem lehet elfelejteni”. Katz: Kivándorlók rendkívül érdekes könyve Tábor-kiadásban jelent meg. (Megelőző kötetek: Fritz v. Heymann: Van Geklern lovag. Schalom Asch: Dalol a völgy. Stefan Zweig: Békét, stb., stb. A Tábor-könyvek szép kiállításban, egészvászonkötésben, kötetenként 158.— lejt minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál, Kolozsvár. Kérle a Tábor-könyvek teljes jegyzékét.

Sokgyermekes apák előnyben...

Róma. Az olasz kormány törvényjavaslatot készít, amelynek célja hogy az üresedésbe kerülő állásokat a többgyermekes családapák számára biztosíthassák. A törvényjavaslat értelmében az állami hivatalokban megüresedő állások egytizedrészét olyan családapák számára tartják fenn, a kik hét élő fiugyermeket tartanak el. A magánvállalatoknál a megüresedő állások közül minden huszadikát olyan családapákkal töltenek be, akik legalább öt élő fiugyermeket nevelnek. Az előléptezéseknél figyelembe veszik ugyanezeket a körülményeket.

CORSO.

11.30 matiné olcsó helyárrakkal 3, 5.30, 7.30, 9.30 rendes helyárrakkal.

Mindkét rész együttesen!

„HÁROM MUSKÉTÁS KALANDJA”

Izgalmasabb és hatalmasabb mint a GUNGADIN

JOHN WAYNE

a lovasok királya.

Legujabb PARAMOUNT háborus híradó.

Elutazott Szófiából M. Constantinescu pénzügyminiszter

A bolgár sajtó méltatása a román-bolgár gazdasági közeledés jelentőségéről

Szófia. (Rador.) Pénteken délután 4 órakor Constantinescu pénzügyminiszter Filotti szófiái román követ társaságában meglátogatta a román intézetet és a román templomot. A székesegyház vezető lelkésze és Cioran, a román intézet igazgatója üdvözölték a minisztert. Délután háromnegyed 6-kor látogatást tett a bolgár nemzeti bank új palotájában, ahol Guneff bankkormányzó fogadta. Este 9 órakor Guneff bankkormányzó díszbédét adott a vendég tiszteletére, amelyen a kormány több tagja, a pénzügyi és kereskedelmi világ számos előkelősége vett részt. 11 óra 50 perckor a román pénzügyminiszter elutazott Szófiából. A pályaudvaron ugyanazok vették búcsút tőle, akik megérkezésekor üdvözölték, valamint a román kolónia tagjai és a külföldi lapok tudósítói.

Az egész bolgár sajtó a legnagyobb érdeklődéssel viseltetik Constantinescu miniszter szófiái látogatása iránt. A Slovo című nagy lap a következőket írja: Constantinescu román külügyminiszter és a román nemzeti bank kormányzóját a lehető legbarátságosabb és legkedvezőbb légkörben fogadták, ami igazolja a két ország egymás iránti jóindulatát. A csütörtöki ebéden elhangzott beszédek megállapítható az a határozott kívánság, amely a Duna mindkét partján fekvő két országot a még szorosabb együttműködés megvalósítására sarkalja. Ez a természetes következményeken kívül megállapítaná a jószomszédi viszony kíméltetését és előkészítené egy közel 100 év óta fennálló barátság felújítását. Emlékeznünk kell arra az időre, amikor a hazánk felszabadításáért küzdő emigránsok baráti fogadtatásra találtak Romániában. Azóta tudják a románok és a bolgárok, hogy kölcsönösen szükségük van egymásra nemcsak történelmi és földrajzi szempontokból, hanem azért is, mert ugyanazt a vallást is követi a két ország népe és ezért kell kéz a kézben haladni. Bármilyen történjen, mi a Balkánon élünk és ezért kötelességünk a jószomszédi viszony fenntartása. Ezért fáradozunk azoknak az okoknak az eltávolításán, amelyek zavarólag hatnának erre a barátságra. Az utóbbi idők tapasztalatai világosan mutatják azt a politikát, amit a kis népeknek kell folytatni. A külföldi befolyás régóta érvényesül a Balkánon, de legtöbb esetben ennek csak kárát látjuk. A múltban szerzett tanulságok után reméljük, hogy a Balkán népei között új mentalitás fog érvényesülni és ez fogja erős egyiséggé kovácsolni őket és így sikerrel lehet ellenállni a külföldi követeléseknek. Reméljük, hogy Mitita Constantinescu látogatása komoly lépés lesz az elméletektől a gyakorlati eredmények felé. Ez pedig ugy Bulgáriának, mint Romániának csak hasznára válhat.

A vád és a védelem első csatározásai az Ausschnitt-pör tanuvallomásai során

Mennyi jövedelme volt a vasipari vezérnek a Resicánál? Két vállalat is fizette Ausschnitt személyi sófförjé!

Bucurestiből jelentik: Az ilfovi törvényszék folytatólagosan tárgyalta pénteken délután Max Ausschnitt nagyiparos nagyszabású bűnperét. Megírta, hogy Bujoiu mérnök volt miniszter kihallgatása után sor került Georgiu Gheorghe, az iparügyi minisztérium vezértekárának kihallgatására. A volt miniszteriumi vezértekár fenntartotta a vizsgálóbíró előtt tett vallomását, amit azután felolvastak. A vallomásban többek között megemlékezett arról az ócskavas mennyiségről, amelyre a Resica-műveknek szüksége volt és amit csak devizaként vásárolhattak. A Banca Nationala engedélyt adott kompenzációs alapon a vásárlásra. Az aprobálás után a „Metaluniť” vállalta, hogy a behozott véghez viszi a Resica részére. A szállítást nem intézték mindig pontosan, mert előfordult, hogy a Resica rossz anyagot kapott. Amikor a vallomásról szóló jegyzőkönyvet ismertették, az elnök megkérdezte a tanútól:

— Akar vajamit változtatni, vagy valamit hozzáadni a vallomáshoz?

Tanu: Semmi esetre sem változtatok rajta, lehet azonban, hogy hozzáteszek.

Stanescu védő: A tanu a „Malaxa” képviselője a Resica-műveknél?

Tanu: Egyetlen társaságnak sem vagyok a képviselője, a választmányomnak a tagja vagyok, a közgyűlés választása és jóváhagyása alapján 1938 november 5-én kineveztek, mint ellenőrző igazgatót a pénzügyi és a joggyi szolgálathoz.

Védő: Nem volt előterjesztve jegyzőkönyvileg a „Cepi” társaság részéről a „Centri” társasághoz?

Tanu: Nem tudok semmit erről.

Védő: A tanu nem tudja, hogyan hullott neki ez a manna?

Mircea Djuvara, majd ismét Stanescu adta fel a kérdéseket. Érdeklődtek a lengyel vasról, a különböző importálásokról, valamint a vádlottnak egyes vállalatoknál betöltött szerepéről, a gyűlések lefolyásáról. Tekintettel arra, hogy több lényegtelen kérdést adtak fel az ügyvédek, az elnök figyelmeztette őket:

— Ha elnyújtják a tárgyalást, ne haragudjanak meg, de 7 óra után is itt maradunk...

Marinescu bölintett: Ez ne tegye Elnök ur... Stanescu ügyvéd: Eppen úgy csinálunk mi is, mint a gyerekek az iskolában: Kérjük, hogy minél előbb engedjenek haza bennünket.

Elnök: Igen, éppen úgy, de a gyermekek az iskolában sokkal figyelmesebbek. (Nevetés).

Mircea Djuvara újabb kérdést tett fel a tanuknak:

— Ki csinálta a Resica részére az ócskavas-behozatalt?

Tanu: A kereskedelmi igazgatóság foglalkozott ezzel. Én nem tudom milyen intézkedéseket tett ott Ausschnitt.

Az ügyvédnek arra kérdésére, hogy mit gyárt a Resica-művek, az elnök közbe szólt és közölte, ha az ügyvéd fenntartja a kérdést, akkor elrendeli a zár tárgyalást. A kérdés felvetéséről lemondott az ügyvéd. Georgiu még elmondta párisi látogatásainak részleteit, majd az ügyész tett fel kérdést.

— Mennyit kerestek Ausschnitt a Resica-műveknél szolgálataiért?

Tanu: Százötvenezer lei havi fizetése volt, részesedése a tiszta jövedelemből, mint az igazgatóság tagjának, éppen úgy, mint a többi tagoknak. Azt hiszem négy és fél százalékot a tiszta jövedelemből osztottak el háromuk között.

Ügyész: A vádlott magánszemélyzetét a Resica-művek fizették?

Tanu: A vádlott magánbírókat, Rossin ur 20 ezer lei havi fizetést kapott a Resicától, de kizárólag Ausschnittnak volt alárendelve. Hasonlóképpen Ausschnitt sófförjének fél fizetését a Resica, felét pedig a Metaluniť fizette. Itt is egyformán vette ki részét a Resica és a Metaluniť.

Ez a tárgyalási nap este 9 órakor fejeződött be. A következő napon Ausschnitt már nem volt olyan ideges, mint az előző napon. Tanuként kihallgatták Neigert, a „Metaluniť” igazgatóját, Laureanút, a tárnulat pénzügyi vezetőjét, Rosenfeld tiszviselőt. Savu Solomon mérnököt, a Tiťan-Nadrag-Cajan üzemetől és Firstingert, a Resica tiszviselőjét.

Negier igazgató közölte, hogy semmi lényeges részletet nem hallgatott el a vizsgálóbíró előtt, elmondta a Strasser, Rossin és Aronovival való kapcsolatát. Azután a tanu a védő ügyvédek kérdés-kereszttüzebe került, és főként Ausschnitt külföldi helyzetét és összeköttetéseit akarták tisztázni.

Aznavorean: Mikor került Ausschnitt, mint vezető igazgató a Resica-művekhez?

Tanu: Ausschnittot adminisztrátor delegátának nevezték ki a Metal-Uniťhoz, ugyanakkor, amikor hasonló minőségben 1929-ben a Resica-művekhez

került. Akkor a vezérigazgatóságot a Metal-Uniťnáj átadta Edgar Ausschnittnak.

Aznavorean: Tudja a tanu, hogy a Metaluniť valamiképpen családi vállalat volt?

Tanu: Ez nincs így. Vannak más nagyrészvényesek is.

Aznavorean: Kik azok a részvényesek?

Tanu: Előszörban a Banca Crisoveion, majd a Banca de Credit, mely most éppen olyan fontos részvényes, mint a Bessler-Wachter-cég, vagy a Cepi társaság.

Aznavorean: Ezeknek a nagy részvényeseknek vannak ajálásra jogosított megbízóitak a Metaluniťnél?

Tanu: A Bessler-Wachter-cég részéről Am-bros Wickers és Charles Ost. Mind a ketten ajálásra jogosultak és tudomásom szerint tagjai az igazgatóságnak.

Az ügyész tett fel ezután kérdéseket arról, hogy a tanu tudomása szerint volt-e írásbeli meg-egyezés az ócskavas-elosztásának ügyében. Erre a tanu kijelengette, hogy nem tud semmiféle írás-beli megállapodásról a Resica és a Metaluniť között, bár erről a kérdésről a két vállalat között ok-tárgyalás folyt.

Ügyész: Kinek adja el a CFR az ócskavasát?

Tanu: A Resicanak és a Malaxának adják el.

Ügyész: Tudja, hogy miért?

Tanu: Nem tudom.

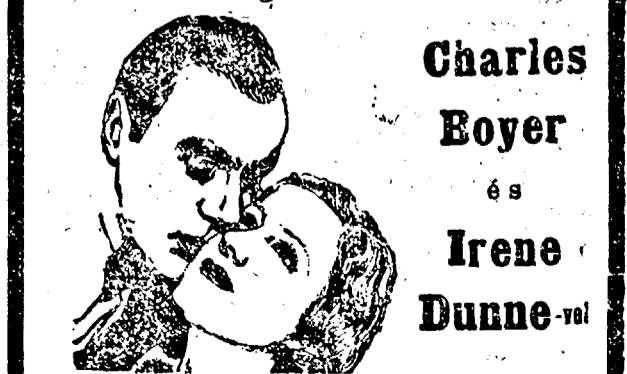
Ügyész: Megállapodás alapján miután csupán ez a két üzem használja fel az ócskavasát nemzet-védelmi célokra. És tudja-e a tanu, hogy ha a Resica behozott volna ócskavasát, akkor átletpte volna az I. S. C.-vel kötött megállapodást?

Tanu: A Resica egyedül a Metaluniť nélkül nem tehetné, mer: egy csoportot alkotnak.

A tanu az ügyész kérdéseire elmagyarázta az-után, a Tiťan-Nadrag-Cajan fuzióját. A köve-kező tanu Arnold Laureanu, a Tiťan-Nadrag-Cajan társaság pénzügyi osztályának igazgatója volt, aki elmondotta, hogy a vizsgálóbíró előtt felveti jegyzőkönyvhöz mindössze annyi hozzáfűznivalója van, hogy két héttel Ausschnitt letartóztatása előtt utasítást adott, hogy a Somarag társaságnál két akta-csomót, melyekben lévő részvények tulajdonosai Ausschnitt testvérek voltak, adjam át Aranovicinak. A következő tanu David Löbel, az Uniť de Ferie jerakát igazgatója volt. Ezután a törvényszék Rosenfeld Hugót, a Socomet-társaság tiszviselőjét hallgatta ki bizonyos gépekre vonatkozólag. Solomon Ion mérnök, a Tiťan-Nadrag-Cajan társaságtól következett ezután, majd Pirchtinger Ion került a törvényszék elé, aki a vád tanujaként szerepelt.

FORUM filmszínház. Telefon: 2010.
Ma szenzációs kettős műsor:
 I. **A földalatti front**
 a szezon legjobb kémfilmje.
Brigitte Horney és Neil Hamilton-ál.
 II. **A sivatag reme**
 Izgalmas cowboy film Gene Autry-vel.
 Román hiroadó MALAXA-gyári felvételekkel.
 Előadások: 5, 7.15 és 9.30. 11.30, 3-kor matiné olcsó helyarakkal.

Következő műsor:
Ha eljön a holnap
 a filmvilág két kedvence!

**Charles
Boyer
és
Irene
Dunne-vel**

A világ legjobban élelmezett katonája — a svájci

Reggelire kávé, vagy kakaó, uzsonnára sajt, kenyér, tea — Nem lehet vegetárius napokat bevezetni a svájci hadseregben

Genf. A világ minden katonájának tulajdonsága, hogy nem szeret éhezni. Ezért minden hadsereg legfőbb problémája az élelmezés megszervezése. Egyik hadosztály szervezéséről személyes tapasztalatai alapján a „Neue Zürcher Zeitung“ munkatársa a következőket írja:

Jólét és fogyelem

Egyik svájci hegy lábánál, két egymáshoz közelálló faluban a katonai raktárak és műhelyek számára helyiségeket rekviráltak. A 240 emberből álló élelmezési századot egy tiszta iskolahelyiségben helyezték el. A századparancsnok azzal fogadott, hogy embereiből a szolgálatt minden vonatkozásában szigorúan katonai magatartást követel.

— Nagyrésze századomnak — mondotta — csupa olyan ember, akinek civil-foglalkozása is az élelmezés szakmájával függ össze, mégsem túrom, hogy szakmai képességeire való hivatkozással valaki is vétsen a katonai szubordináció ellen.

Vajóban az első dolog, ami felűnt a katonák stramm magatartása. Az volt a benyomásom, hogy ezek az emberek szolgálati kötelességüket akkor is teljesítik és pedig a legaprólékosabb pontossággal, ha magukra maradnának. Nagyon fontos dolog ez, hiszen attól a kicsi központtól függ sok ezer ember eljuttatása.

A „svájci tégla“

A második felűnt jelenség a rend és a tisztaság. Minden árucikk szakszerűen szortírozva, mint egy nagyvárosi gyarmatáru üzletben. Az ide beosztott katonák szinte kivétel nélkül fűszerkereskedők, vagy a fűszerszakma alkalmazottai. Nemcsak a csomagolás és az expedíció feladata hárul rájuk, hanem az élelmiszerek tartóságának ellenőrzése is. Emelet minden konzervdobozról, minden kiadott és behozott kiló lisztéről pontos könyvelést vezetnek. A zsákokat is pontosan számlázni kell, hiszen a kenyerek elszállítása nem kevesebb, mint 46 ezer csomagoló-zsákot vesz igénybe, ami jelentős tétel a hadosztály háztartásában. Minden elveszett zsák után a század egy svájci frank büntetést fizet.

Másfél óra hosszat sült különleges tábori kemencékben a kenyér, egy nyugedőrával tovább, mint a „civilkenyér“, hogy kemény héjat kapjon és legalább egy hétig elálljon. Nem frissen osztják széjjel a divízió csapatai között, hanem csak 3-4 nap után. Az ugynevezett „svájci tégla“, a katonai kótszersült szükség-porciónként kerül elosztásra és csak akkor szabad megtörni, ha arra a katonák hátrahagyott parancsot kapnak.

Hust, sok hust!

Reggelire a legénység felváltva kávé és csokoládét kap. Hatalmas rakományok állanak a raktárakban cukorból, zabpehelyből, kukoricából, babból, borsóból és egyéb élelmiszerekből. Különösen a sok zabzsákokból álló hajom, körülbelül harminc tonnányi. A hadvezetés mindezeket jórészt svájci kereskedőktől vásárolta, de a spagetti és makaróni nagyrészt Olaszországból szereztek be. A katonák azonban a hazait inkább kedvelik, mert ezek nem tapadnak annyira, mint az olasz gyártmányok.

A svájci katonák a hust minden más élelmennél előnyben részesítik. Amikor szó volt a vegetárius napok bevezetéséről, morogni kezdtek.

Kétféle módon készítik el a hust. Vagy a svájci „spaz“ módján, vagy pedig gulyásnak. A vágómarhát egy állatorvos és egy élelmezési tiszt vásárolja a szövetségi kormány tájékoztató árai alapján. Minden kereskedővel és minden paraszttal aki szarvasmarhát szállít a hadseregnek, szerződést kötnek. A tábori vágóhidak számára rendszerint 6-8 éves teheneket vásárolnak, olykor bikákat, ritkább esetben lovakat. Egyes századok ezenkívül saját számlájukra sertést is tartanak. Ünnepeknél a legénység sonkát kap. A husnak egy részét szakszerűen besózzák és konzerválják. A tábori vágóhidak a melléktermékeket is felhasználják, azonkívül a vágóhid mellett levő helyiségekben füstölt hust, szalámit és virsli készítenek. Az itt elkészült husneműt dobozokba préselve konzervnek tartálékolják, hogy háború esetén szállíthatók és felhasználhatók legyenek.

Aki vajamikor járt Svájcban és látta az erőd-munkálataknál dolgozó katonák teljesítményeit és élelmezését, bizonyára vissza fog emlékezni azok-

ra a „közbeeső lakomákra“, amiket a nehéz munkát végző katonák kapnak reggeji és ebéd között. Ez az uzsonna áll egy jókora darab sajtból, kenyérből és teából. Ezek a katonák különösen szeretik a változatos kosztot. Innen van, hogy a raktárakban hosszú oszlopát látjuk az egyéves ementáli kereknek, de azonkívül a kisebb s puhább sajtoknak is. A katonák felváltva kapják az ilyen sajtokat, amelyek Svájcban könnyen készíthetők és aránylag olcsók. Az ementáli azonban a legfrequentáltabb katonáéknál. Főleg, mert a szállítása elég praktikus és mert a reszezésre különösen alkalmas.

A divízióknak veteményes kertje a közeli faluban van. Harminc méter hosszú raktárt rekviráltak a zöldségek számára. Rengeteg káposztát halmoztak itt fel, egyéb konyhai veteményt is, amelynek konzerválására különös súlyt helyeznek.

Mondanom sem kell, hogy a divízió egészségi állapotára nagy gondot ügyelnek. Ez a gondoskodás pedig már az élelmezésnél kezdődik. Mielőtt az élelmezési nyersanyagok a konyhába kerülnek, orvosok vizsgálják át és csak írásos jóváhagyásuk után kerülnek a főzőüstökbe.

A nemzetközi szerződéseknek ugyanolyan törvényerejük van, mint a belföldi törvényeknek

A Legfelsőbb Semmitőszék határozata egy állampolgársági fellölyamodással kapcsolatban

Bucuresti. A közelmúltban a Legfelsőbb Semmitőszék egyesült tanácsa általános érdekességű döntést hozott egy állampolgársági fellölyamodás ügyében. A fellölyamodásban a peres fél, ami az állampolgárság elnyeréséről és elvesztéséről szóló 1924. évi és utólag módosított törvényt illeti, kérte az alkotmányellenesség kimondását, mert a törvény ellentétben áll a Kisebbségi Egyezmény 3. és 7. szakaszaival. A St. Germaini szerződés 70. szakaszával, valamint az 1923. évi alkotmány 17. szakaszával. A kisebbségi egyezmény 70., valamint a trianoni békeszerződés 61. szakaszai értelmében ugyanis a bekebelezett területek lakói jogot nyertek a román állampolgárság elnyerésére és ezt a jogot tőlük az 1923. évi alkotmány 5. és 17. szakaszainak megsértése nélkül elvitatni nem lehet.

A fellölyamodványra vonatkozólag a Legfelsőbb Semmitőszék a következő indoku döntést hozta:

— Megállapítva, hogy azon nemzetközi szerződések és egyezmények, amelyeket a Román Állam kötött, addig, amíg azoknak rendelkezései az alkotmányba, vagy az ország alaptörvényeibe be nem jegyeztek, elvileg nem bírnak alkotmányos jelleggel és mint ilyenek, a Legfelsőbb Semmitőszék előtt, valamint belső törvényes rendelkezés alkotmányellenességének a megállapítására mint jogalan nem idézhetők.

Ami ezen szerződések jellegére és a belső törvényekkel szembeni kötelező erejére vonatkozólag megengedhető, az csupán annyi, hogy a szerződések ratifikálásának pillanatától azoknak érvénye és hatékonysága egy rendes törvény hatályaival egyenlő, tehát az érdekeltek hivatkozhatnak rá, úgy az összes bírói ténvezők, valamint államhatóságok előtt.

Tekintettel azonban arra, hogy noha ezen szerződéseket a törvényhozás ratifikálta, de az Alkotmánytörvény nem tartalmazza, a szerződéseknek nem lehet nagyobb erejük, mint bármely rendes törvénynek, amely tehát módosítható, vagy eltörölhető, anélkül, hogy ezzel az alkotmányosság elvét bármilyen sérelem érné. Megállapítva tehát, hogy bármilyen is legyen ezen

Nem lesz szünet kedden

sem a közhivatalokban, sem az iskolákban

Bucurestiből jelentik: A miniszterelnökség közli, hogy február 27-én a közhivatalokban dolgoznak és az iskolákban a tanítás rendezesen folyik.

Elakadt Byrd expedíciója

Newyork. Byrd tengernagy szikratávíró jelentette, hogy hajója az Észak Csillaga heves hóviharakkal küzd és attól kell tartani, hogy egvelőre lehetetlen az út továbbfolytatása, mert a zajló jég között már alig van lehetőség a továbbhajózásra. Meg kell várni, amíg az időjárás megjavul, ez azonban hónapokig is eltarthat. Az Észak Csillaga ezidőszereint alig pár márföldnyire van az Antarktisi legdélebbre fekvő ismert pontjától. (Rador.)

Akción indult Spanyolországban a titkos egyesületek ellen

Madrid. (Rador.) A minisztertanács tegnapi ülésén elfogadták azt a törvénytervezetet, amely megtiltja a szabadkőműves páholyok működését és egyben elrendeli, hogy a titkos egyesületek felkutatását a legnagyobb erővel végezzék.

egyezménynek hatóereje, az mégsem akadályozhatja meg a román törvényhozást abban, hogy szabályozza azokat. Formaságokat állapítson meg, vagy a végrehajtás módjaitra vonatkozólag újításokat vezessen be, ami a csatolt területeken lakók állampolgársági jogának elnyerését, vagy elvesztését illeti, a Legfelsőbb Semmitőszék az alkotmányellenességet nem állapíthatja meg és a fellölyamodást elutasította.

50 svéd város

örökbe fogadott 50 finn várost

Stockholm. Ötven svéd város ötven finn várost „örökbe fogadott“, hogy segítségben részesítse a védeneket.

Ötemeletes színházipalota épül Budapesten

Budapestről jelentik: A központi városházával szemben kiépülő új modern városnegyed torkolatában a közmunkatanács ötemeletes palota építését határozta el, amelynek földszintjén és első emeletén 600 férőhelyes új, modern kamara-színházat rendeznek be. A színház bérletét dr. Balogh Kálmán és Castiglioni Henrik kapta meg. A terv az, hogy az új színházban délutánokint mozielőadásokat tartanak, míg este színelőadások lesznek.

Darabokra vagdaltak

egy görög uzsorást Jugoszláviában

Belgrád. Az egyik fatelep éjjeli óre jelentette a rendőrségnek, hogy a fatelep udvarán vérfoltos bőrdönt talált. A rendőrség a bőrdöntben véres ruhadarabokat talált. Röviddel ezután egy Belgrád közelében lakó molnár jelentette, hogy a malom udvarán vérfoltos bőrdönt talált egy ládában. A bőrdönt előkerült az eltűnt görög uzsorás apróra vagdalt holtteste. A rendőrség azt gyanítja, hogy az uzsorás bosszúnak esett áldozatul. A gyilkost üzletfelei között kell keresni.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Ujjászervezték a „Munka és Jókedv” Intézményét

A vállalatok és céhek kötelezettségei az új törvény értelmében
Május elsejét a „Munka és Jókedv” napjának nyilvánították

A „Munka és Jókedv” intézménynek megszervezésére, helyesebben ujjászervezésére vonatkozóan törvény jelent meg a Monitorul Oficial február 22-iki keltezésű számában. A törvény első szakasza közli, hogy a munkások, magántisztviselők és kisiparosok szabad idejének jobb és hasznosabb felhasználása érdekében valamint ezek lelki, erkölcsi, szellemi és fizikai fejlődésének céljából Munka és Jókedv név alatt különböző intézmények működnek majd és különböző előadásokat rendeznek. A Munka és Jókedv a következő eszközökkel igyekszik céljait elérni: Munkás-színház, munkás-könyvtárak és közlemények, mozgókép-színház, rádió, munkás-szabadegyetemek és előadások, zene, sport és testnevelés, turisztika és kirándulások, valamint a munkások részére létesítendő parkok. Az állami, a helytartósági, megyei, községi intézmények, a kereskedelmi és ipari vállalatok, kereskedelmi és iparkamarák, munkakamarák, valamint a céhek és a céhek szövetségei rendezhetnek előadásokat és alapíthatnak intézményeket a Munka és Jókedv keretében. Erről a tevékenységről azonban értesíteni kell a munkaügyi minisztériumot, amely az ellenőrzést gyakorolja majd. A Munka és Jókedv tevékenységéhez szükséges összegeket a munkaalap költségvetéséből fedezik.

A munkaügyi minisztériumban külön Munka és Jókedv-szolgálat létesül és a minisztérium mellett működik majd a Munka és Jókedv nemzeti tanácsa. Ez a nemzeti tanács szabja meg a Munka és Jókedv tevékenységének általános irányelveit. Az említett nemzeti tanács tagjai a következők: A belügy-, pénzügy-, közlekedésügyi-, külügy-, légügyi-, váltság- és művészetügyi-, valamint propagandügyi minisztériumok képviselői, a bucurestii egyetem rektora, a bucurestii politechnica rektora, a CFR vezérigazgatója vagy annak megbízottja, a munkaalap elnöke, három iparvállalkozó és egy kereskedő, öt munkás, egy magántisztviselő és két kisiparos, valamint a minisztérium munkaügyi vezérigazgatója. A bizottság tagjait 4 évi időtartamra nevezik ki. A minisztérium kinevezhet tanácsosokat is a Munka és Jókedv által megszabott tevékenysége ellenőrzésére.

A jövőben minden munkaügyi vezérfelügyelőség mellett külön felügyelő működik, aki kizárólag a Munka és a Jókedv kérdésével foglalkozik. Ezek dolgozzák ki a vezérfelügyelőség területén a Munka és Jókedv tevékenységének tervezetét és ugyancsak ők ellenőrzik a munkaterv végrehajtását is, egyben pedig kihágási jegyzőkönyveket vesznek fel azok ellen, akik a törvény szakaszait nem tartják be. Minden munkaügyi vezérfelügyelőség mellett Munka és Jókedv bizottság alakul, amelynek tagjai a következők: A belügyi, a közmunka és közlekedésügyi, valamint a pénzügyminisztérium megbízottja, két iparos és egy kereskedő, két munkás, egy magántisztviselő s egy kisiparos, a kereskedelmi és iparkamara elnöke, a munkakamara elnöke, a munkaügyi vezérfelügyelő, vagy ennek helyettese. A bizottság tagjait a királyi helytartó nevezi ki.

Május 1-ét az új törvény a Munka és Jókedv napjának nyilvánítja és ezt a napot a céhek, valamint a vállalatok közművelődési, művészi, sport megvilágulások és mezői ünepségek révén ülik meg. Május 1-én az összes hatóságok, a kereskedelmi és iparvállalatok, valamint a céhek kitűzik a nemzeti zászlót és a Munka és Jókedv lobogóját. Ugyancsak minden május 1-én az ország összes céhei általános kongresszust rendeznek Bucurestiben. Az állami színházak és operák, a magánszínházak és a mozgóképszínházak előadásokat kell rendezzenek a munkások részére alacsony ár mellett.

A céhek 3 tagot kell megbiznának külön a

Munka és Jókedv ügyeivel való foglalkozással. Azon ipari vállalatok, amelyek 50 alkalmazottnál, valamint azon kereskedelmi vállalatok, amelyek 30 alkalmazottnál többet foglalkoztatnak kötelesek odaadni, hogy a Munka és Jókedv tevékenységének legalább egyik válfaját üzzék. Ezek a vállalatok egyik tisztviselőjüket a Munka és Jókedv ügyeinek vezetésével bízzák meg s ez a tisztviselő a nap meghatározott óráiban felvilágosítások és tanácsok végett az alkalmazottak rendelkezésére kell álljon. Arra kell törekedni, hogy lehetőleg külön szobát biztosítsanak az említett tisztviselő részére.

Mentesülnek az 1930. évi fuvarozási törvényben megszabott illetékek fizetése alól azon kirándulások, amelyeket a munkaügyi minisztérium, a kereskedelmi és iparvállalatok, a szakkamarák és a céhek rendeznek, feltéve, hogy a kirándulásokat a munkaügyi minisztérium engedélyezte. Azokat a vállalatokat, amelyek a jelen törvény rendelkezései ellen vétnek, 1000 leitől 10.000 leig terjedő bírsággal sújtják.

Ami a rendkívüli hidegrel együttjárt:

Nagy kárbejelentések a biztosítóknál

Rengeteg balesetet jelentettek be, nagyon sok a kár a házsztatossággal kapcsolatban és az üvegtörés

A zord időjárással kapcsolatban rengeteg kárt jelentenek a biztosító társaságoknál. A bejelentett károk nemcsak számuknál és értéküknél fogva igen nagyok, hanem a kárfajták egész széles skálájára kiterjednek.

Rengeteg bejelentést tettek balesetbiztosítással kapcsolatban. Kéz- és lábtöréseknek, kisebb és nagyobb baleseteknek se szeri, se száma. A háztulajdonosok egymásután jelentik a károkat és baleseteket. Most derült ki, hogy igen jól jártak azok az ingatlanulajdonosok, akik szavatossági biztosítást kötöttek,

mert a házak karbantartásával, valamint a hó eltakarításával megbízott személyek gyakran szenvednek súlyos sérüléseket s baleseteket. Igen tekintélyes az üvegtörés is. Az óriási hőváltozások miatt rengeteg ablak tört be, nem beszélve a szélvihar és a hó által okozott üvegtörésekről. Tetőablakok sorra összetörnek a rájuk nehezedő hó nyomásától.

A biztosítók kára valószínűleg igen tekintélyes lesz. Némiképp ellensúlyozza ezt az a körülmény, hogy az idei tél tanulságain okulva, rengetegen érdeklődnek baleset és különösen a házsztatosság biztosítás iránt.

Rendelet a katonai összpontosítottakról, akik a belegsegélyző úján kapnak pénzbeli támogatást

A segélyt igénylőknek okmányokkal és bizonyítványokkal kell jogosultságukat bizonyítani

A munkaügyi minisztérium rendelkezést juttatott el az aradi munkaügyi felügyelőséghez, amellyel közölte azokat a feltételeket, amelyek mellett a katonai összpontosításon lévő családtagjai a társadalombiztosító pénztár révén segélyekben részesülhetnek. A rendelet — amelynek értelmében egyébként az érdekeltek kérvényt kell beadni a társadalombiztosító pénztárhoz — a következő intézkedéseket tartalmazza:

— Minisztertanácsi napló határozatai alapján a munkaügyi minisztérium segélyalapot teremtett mindazoknak a katonai szolgálatot teljesítő munkások, ipari alkalmazottak, magántisztviselők, kisiparosok családtagjainak segélyezésére, kik a társadalombiztosító törvény rendelkezései alá esnek, akár biztosítottak, akár nem, ha nők emberek, vagy nőtlenek, de családi kötelezettségeik vannak. (kiskorú törvényes vagy törvénytelen gyermekek, esetleg öreg szülők, stb.) és akik 1940. február és március hónapban legfeljebb szakaszvezetői, vagy ezzel egyenértékű rangban vettek, illetve vesznek részt az összpontosításban. A fenti rendelkezés csak azokra vonatkozik, akiknek nincs kényszerkereseti lehetőségük és nem esnek az 1939. május 8-ikán megjelent azon rendelet rendelkezései alá, amely az összpontosítás idejére is biztosítja fizetésüket. A fenti segélyeket minden városban, vagy

községben a társadalombiztosító intézetek helyi szervei fizetik ki. Ahhoz, hogy valaki segélyt kaphasson, kérvényt kell beadni és több bizonyítvánnyal van szükség. Miután az előírt és szükséges bizonyítványok kiváltása sok utánjárást és időt vesz igénybe, ezután is figyelemztetik az érdekelteket, hogy sürgősen szerezzék be a következő okmányokat:

a) A mesterséghelyi minősítés igazolása, a következő okmányok valamelyikével: ipari munkakönyv, vagy betegsegélyzői tagsági könyv. A kisiparosoknak még azt is igazolniuk kell, hogy a munkaadó katonai szolgálata idején a műhely zárva volt.

b) Házassági és születési bizonyítvány. Törvénytelen gyermekeknek csak a születési bizonyítvány szükséges. Igazolás arról, hogy a házbavonult szüleit, vagy feleségének szüleit is az összpontosított személy tartja el. Ezeket az igazolványokat a rendőrségek, vagy falvakban a község-házak állítják ki.

c) A katonai szolgálat igazolása, az egység vagy csapat test által kiadott bizonyítvány nyal, amelyből kitűnik az összpontosítás pontos dátuma, esetleg a leszerelés dátuma is.

d) Annak igazolása, hogy a segélyt kérő katonai szolgálatának ideje alatt semminemű fizetést nem kap. Ezt a bizonyítványt a munkaadó, vagy fizem állítja ki, amelynél az illető alkalmazásban van.

Fejlődés várható a magyar-francia kereskedelmi forgalomban

Páris. (Rador.) A francia kereskedelmi minisztérium jelenti: Párisban, a legbarátságosabb légkörben folytak le a francia—magyar kereskedelmi tárgyalások. Február 23-án a két bizottság elnöke, Nickl Alfred, a magyar kereskedelmi minisztérium külkereskedelmi osztályának vezetője és Lousriac, a francia külkereskedelmi osztály igazgatója parálták a két ország kereskedelmi forgalmának rendezésére vonatkozó egyezményt. Az új egyezmény értelmében a két ország közötti kereskedelmi forgalomban fejlődés várható. Az egyezmény március elsején lép életbe.

— Kivitteli jutalmat fizetnek a konzervek exportja után. A külkereskedelmi minisztérium közli, hogy az Angliába, vagy bármely más szabad devizákkal rendelkező államba történő szarvasmarhahús-konzerv kivitele után kivitteli jutalmat fizetnek.

— Az aradi terményplac Gabonaárak: Buza q. 480—490 lei. árpa 520—550, zab 550, tengeri 420—430 lei. Takarmányárak: Széna q. 300—320 lei, jóhere 320—340, szalma 80—110 lei. Lisztárak: Luxus-liszt kg. 9,10 lei, I. oszt. liszt 8,30, II. oszt. liszt 7,80 lei.

— A buzaértékesítési törvény végrehajtása. A Monitorul Oficial február 22-iki keltezésű 44. száma részletes tájékoztatót közöl a buzaértékesítési törvény végrehajtásáról és közli azon nyomtatványok és könyvek mintáit, amelyeket az érdekelteknek ki kell tölteniük.

Legújabb jelentéseink:

Boris bolgár király trónbeszéde Bulgária külpolitikai kapcsolatairól

Szófiából jelentik: BORIS bolgár király szombaton délután trónbeszéddel nyitotta meg a parlamentet. Megnyitó beszédében hangsúlyozta, hogy Bulgária továbbra is követni fogja a béke utját. Minden erejét arra fordítja, hogy

csak barátai legyenek, úgy a nagy, mint a kis államok között és kijelentette, hogy a kormányváltás nem befolyásolja sem a kül-, sem pedig a belpolitikai irányzatot.

Az olasz császár-királyi pár meglátogatta legújabb unokáját, Mária Gabriella olasz királyi hercegnőt

Róma. Az ország valamennyi városa meg szeretettel ünnepli Mária Gabriella királyi hercegnő megszületését. Nápoly és Róma 31 ágyulövessel üdvözölte a nagy eseményt. Illetékes helyen tett nyilatkozat szerint a trónörökös kisleánva és édesanyja legjobb egészségnek örvend. A kis hercegnő megszületéséről elsősorban nagvanjiát, Helena királynőt és császárnőt értesítették távbeszélőn. A piemonti herceg ugyancsak távbeszélőn jelentette az örvendetes eseményt a Szentatyának, aki apostoli áldását küldte az újszülött hercegnőnek, szüleinek és az egész királyi családnak.

Mária Gabriella hercegnő keresztelője va-

sárnap lesz. a keresztelés egyházi szertartását Asoalesi nápolyi bíboros érsek végzi. A kis hercegnő fejére abból az aranymedencéből öntik a keresztvizet, amelyet Nápoly város a nápolyi herceg születése alkalmából ajándékozott a trónörökösnek. Viktor Emanuel császár és király, a királynő és császárnő társaságában szombaton délután 14 óra 45 perckor gépkocsin a nápolyi királyi palotába érkezett és nyomban felkeresték Mária Gabriella hercegnőt és a boldog édesanyját. Az ország minden részéből üdvözlő táviratok érkeznek, a társadalmi egyesületek nagyszámban alapítványokat tettek az újszülött hercegnő nevére.

Chamberlain és Hore Belisha újabb beszédei Anglia új célkitűzéseiről

„A bizalom helyreállítása érdekében, — mondotta az angol kormányelnök, — Németország bármely más államnál többet tehet“

London. Chamberlain Birminghamban szombaton nagy beszédet mondott. Elsősorban hangsúlyozta, hogy bizik a feltétlen győzelemben.

— Németország háborús célja — mondotta Chamberlain — Anglia világhatalmának megdöntése. Ezzel szemben Anglia háborús célja az, hogy küzdjön Németország világhatalma ellen anélkül, hogy bármely nép pusztulását kívánná, inkább azt akarja, hogy minden nép biztonságban élhessen. Vissza kell állítani Lengyelország és Csehország függetlenségét és olyan kézzel fogható garanciákat kell kapnunk, melyek biztosítják, hogy az ígéreteket meg is tartják. Németországnak kell megtennie az első lépést, hogy megváltoztatta elveit és elveti azt a tételt: mely az erőszakot teszi joggá. Anglia és Franciaország el van tökélve arra, hogy minden fölé feltehető megtesz a biztonság megteremtésére.

Chamberlain ezután elismerő szavakkal emlékezett meg a brit véderőről.

— A háború kitörése óta 50 millió tonnányi hajóur érkezett angol kikötőbe. A kísérőrendszer felette alkalmasnak bizonyult, amit a legjobban az bizonyít, hogy 9 ezer hajóból alig néhányat súlyosított el az ellenség. Franciaország és Anglia nem kívánják és nem is tudják egyedül megszabni az új Európa rendjét. Szükséges, hogy más országok is segítségükre legyenek mindenekelett a fegyverelés megvalósításában, ami a leglényegesebb jellemvonása a teljes békének. A bizalom helyreállítása érdekében — folytatta Chamberlain — Németország többet tehet, mint bármely más nemzet. És amennyiben hajlandó lesz kielégítő bizonyosságot nyújtani jóakarataról, látni fogja, hogy a többi nemzetekből sem hiányzik a kívánság, hogy megsejtsék őket azoknak a gazdasági nehézségeknek a leküzdésében, amelyek a háború idejéből a béke korszakába való átmenetben jelentkeznek. A közvetlen jövő már most nem tőlünk függ. — fejezte be szavait a miniszterelnök — azért avatkozunk be a háborúba, mert a szabadság eszméjét ve-

szélyeztetve láttuk. Mig nem leszünk bizonyosak abban, hogy a szabadság eszméjét tiszteltben tartják, harcolni fog a birodalom minden erejével.

A finnek megsegítését sürgeti Hore-Belisha

London. (Rador.) Hore-Belisha volt angol hadügyminiszter tegnap választókerületében, Davenportban beszédet mondott és követelte, hogy Anglia és Franciaország interveniáljanak a finn konfliktusban.

— Soha sem látott hősi ellenállást fejt ki ez a kis nemzet — mondotta — egy óriási túlerővel szemben. A támadó negyvenszerte erősebb és ennek ellenére sem tudott lényegesebb eredményeket elérni. Azt kell hinnünk, hogy Oroszország ereje igen gyöngye alapokon nyugszik. Vajon nem volna-e itt az alkalom, hogy az angol-francia légi és szárazföldi haderőt harcavassék. Finnország megsegítésével kapcsolatban a kockázat lehetséges, hogy nagy, de ha nem segítenék, úgy még nagyobb volna, mert ez a vitéz nép nem csak saját maga miatt harcol. Ő védelmezi azt az átjárót, amely elzárja az utat a civilizáció megsemmisítésére. Norvégia, Svédország és Finnország függetlenségét fenyegeti Németország és a Szovjetunio és ez veszélyezteteti fontos érdekeinket, mert a fa- és mezőgazdasági szállítmányok elől elzárhatják az utat és Németországnak módjában áll majd új piacokat szerezni.

Egy volt magyar primadonna tragédiája

Nyiregyházáról írják: A lapok nyiregyházai tudósítói arról számolnak be, hogy a külváros egyik földes, ablak nélküli odújában borzalmasan elhanyagolt állapotban találtak egy nőt. A hatósági vizsgálat rövidesen megállapította, hogy az illető Mészáros Mihályné, született Törköly Mária, aki a háború előtt az oradeai színtársulat ünnepelt és körülrajongott primadonnája volt. A színésznő művészetének teljében megvált pályá-

Szabad deviza-rendszert

vezetnek be Olaszország, Bulgária, Görögország és Törökország között

Belgrádból jelentik: A Politika című belgrádi lap azt írja, hogy illetékes jugoszláv hatóságok az Olaszországgal, Bulgáriával, Görögországgal és Törökországgal fennálló clearing-egyezmény megszüntetésének gondolatával foglalkoznak. A clearing-rendszer helyett a szabad devizagazdálkodást vezetik be, ami romániai viszonylatban már régebben megtörtént. (Rador.)

Olasz-német gazdasági egyezmény

Róma. Az olasz-német gazdasági kapcsolatok kimélyítésére vonatkozóan folytatott tárgyalások befejezést nyertek és az egyezményről szóló okiratot német részről Mackensen és Clodius, olasz részről pedig Giannini szenátor irták alá. A hivatalos közlemény, amely a megegyezésről kiadtak több az áruforgalommal kapcsolatos kérdésben döntött. Hangsúlyozza azt is a közlemény, hogy Mussolini miniszterelnök végig nagy figyelemmel kísérte a megbeszéléseket és személyes utasításokat adott az olasz megbízottaknak.

Hétfőn kezdődnek a holland-német gazdasági tárgyalások

Hágából jelentik: A holland fővárosban hétfőn kezdődnek meg a holland-német gazdasági tárgyalások. A német küldöttség vezetője Walter Heinrich, a birodalmi mezőgazdasági minisztérium vezérigazgatója. (Rador.)

Még mindig reng a föld Anatóliában

Ankara. Az anatóliai hegységtől egészen a Cyprus-öbölhöz egészen állandóan reng a föld. Legerősebben az Eritivas vulkán tövében éreztek a földrengéseket, amelyek Develik városban okozták a legnagyobb károkat. Az Eritivas vulkán kitört. A folyók megváltoztatták medriüket, úgy hogy több helyen árvíz keletkezett. Az áldozatok száma és az anyagi kár nagysága még ismeretlen, kétségtelen azonban, hogy az újabb katasztrófa hatalmas károkat okozott. A kisázsiai földrengést Bulgária déli és nyugati részén is érezték. A földrengések pénteken délben voltak tapasztalhatók, de Bulgáriában a földrengés hatalmas áldozatokat nem követelt.

LAPZÁRTA:

RÓMA. Sumner Welles, az Egyesült-Államok külügyi államtitkára a Rex nevű olasz hajón vasárnap érkezik meg Nápolyba. Az amerikai államférfi hétfőn utazik Rómába, látogatássorozatának első állomásaként.

BELGRÁD. Egyelőre még nem erősítették meg azt a hírt, amely arról számol be, hogy a szovjet-török határon súlyos incidens látszódnak volna. Ugy tudják, hogy az előfordult jelentéktelen incidens erősen feltűzött.

HELSINKI. A finn fővárosból megerősítik azt a hírt, amely szerint Tanner finn miniszter nem vesz részt az északi-államok konferenciáján.

ANKARA. Törökországban újabb földrengés volt szombaton, amely Ankarának, valamint Adanának földjét mozgatta meg. A városok közelében 3000 éves kialudt vulkánok vannak és a földrengéseket ezekkel hozzák összefüggésbe.